

Глобалните промени в климата са неоспорим факт, предупреждават учените. До 2028 г. ледът на полюсите ще се стопи. До края на века е твърде вероятно Средиземноморието да се превърне в пустиня.

Дори и тези рискове да ни изглеждат твърде далечни, немалко са и опасностите, които застрашават България. Според един от вариантите, които разработват наши учени, до 2050 г. част от страната ни ще влезе в субтропичния пояс. Това ще промени растителността, животинския свят, а и живота на всеки.

Дали не е късно, можем ли още да спрем глобалното затопляне? В началото на декември стотици световни лидери ще се съберат в Копенхаген в опит да спасят света. Очаква се да се постигне споразумение, което да гарантира, че развитите държави постепенно ще намаляват емисиите парникови газове. Каквото и да правят политиците обаче, пътят към ограничаването на проблема минава през усилията на всеки от нас. Затова и на 24 октомври тази година в над 4000 места по света хората показаха позицията си като част от кампанията „350“. Сред организаторите за България бе и Списание 8.

ООН:

Морското равнище ще се качи с над 60 м
стр. 30

У НАС:

Оставаме без питейна вода?
стр. 38

ДРУГ ПОГЛЕД:

Проф. Комитов
Вещае глобален стуг
стр. 44

Землята се монни

Новини за климатичните промени идват от къде ли не. След десетилетия научни изследвания, анализи и спорове вече почти всички учени са единодушни - такива има и ние, хората, сме отговорни. Говори се за топящите се ледници и глетчери, повишаващото се ниво на океаните, растящите температури, опустиняването, загиващите бели мечки... И много хора си мислят, че това няма нищо общо с нашата страна, намираща се на хиляди километри от океаните, полюсите и пустините. Дали е така, или промените в климата засягат и България? Учените са готови да отговорят.

До 2050 г. Влизаме в субтропика

Метеоролози от БАН пишат различни сценарии за климатичните промени в България. Температурите се вдигат, а валежите намаляват

Венелина Величкова

Климатът в страната ни е разнообразен и сложен, разказва ст.н.с. Веселин Александров, шеф на департамента „Метеорология“ в НИМХ на БАН. В северната част климатът е умереноконтинентален, а на юг има средиземноморско влияние. България се дели на пет области - умереноконтинентална, преходна, континентално-средиземноморска, черноморска и планинска. Макар да не го оценяваме,

сега сме сред малкото късметлии, облагодетелствани с четири сезона -

студена и понякога влажна зима със сняг и средна температура от 0° С, топла и често влажна пролет, горещо, сухо лято със средно 23° С и топла, слънчева есен.

Средната годишна температура е около 10,5° С. От средата на миналия век стойностите постепенно намалявали, но от

началото на 80-те години наблюдаваме затопляне. Най-дълги са били периодите на засушаване през 40-те, 80-те и 90-те години. През последните три десетилетия сме свидетели на рекордни температури, „горещите вълни“ от 1994, 2000, 2002 и 2008 г., летни наводнения, необичайно топли и влажни зими. Според ст.н.с. Александров, въпреки че затоплянето е започнало едва в края на ХХ век, то е било толкова отчетливо, че е променило средните температури за цяло-

>>>Земята се топи...

Прогнозите на учените са, че у нас все по-често ще се случват климатични катаклизми. Пример за това е наводнението, залило град Елин Пелин през 2005 г.

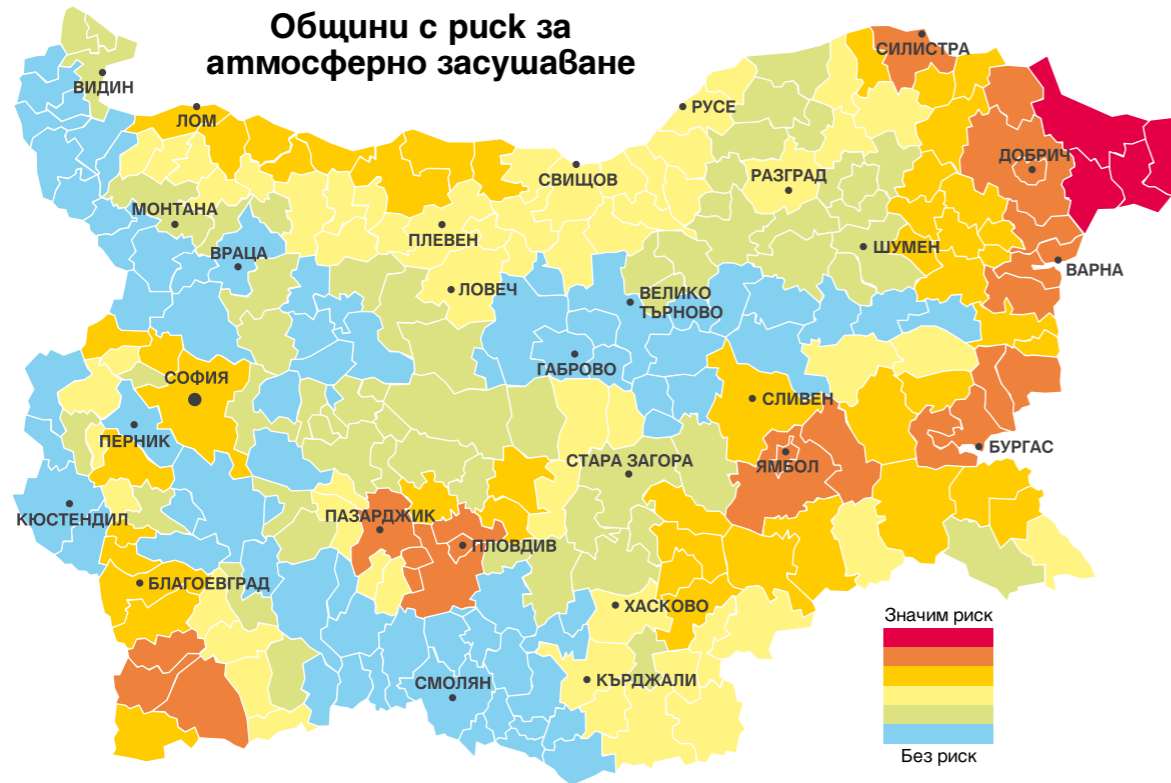
© Circle

то столетие, като минималните нараснали с 0,6° С, а максималните - с 0,4° С.

За да проследят промяната на градусите и да прогнозират как ще се развие, климатолозите от БАН са разработили различни сценарии. Според един от тях, създаден по германски модел, до 50-те години на ХХI век средните годишни температури у нас ще се увеличат с 2,0-2,5° С. Други прогнози показват, че тези стойности ще бъдат достигнати още през 2020 година, ще нарас-

нат с 1,5-3,0° до 2050 г. и с 3,0-4,5° С до 2080 г. Според ст.н.с. Александров, някои от климатичните модели предвиждат увеличение на температурите с от 2 до 5° С при удвояване на въглеродния диоксид в атмосферата. Повечето сценарии показват, че зимните валежи в България ще се увеличат до края на сегашното столетие, но гъжговете през топлото полугодие и най-вече през лятото се очаква да намалят значително. Годишно ще падат с 5-10% по-малко литри

на квадратен метър до 2050 г. Според други прогнози до 2020 г. спадът ще е с около 10%, а до 2080 г. - с от 30 до 40 процента. Ако сценариите се осъществят, това означава, че климатът в страната ще се измени значително и екологичните условия вероятно ще се влошат. Според една от прогнозите на учените от БАН до 2050 г. е напълно възможно климатът в България от умереноконтинентален да стане субтропичен. Това означава, че цялата система, в която попада

>>> Земята се топи...

страната ни, ще се обърка, и то за много кратко време. Последствията са трудно предвидими дори от учените. Основната опасност е значителното засушаване и затопляне на климата. Валежите през лятото ще намаляят, а през зимата гъжд ще замени почти изцяло снега. Това ще промени сериозно режима на реките.

Може да се изправим преди недостиг на питейна вода

и сериозни трудности за селското стопанство. Освен сушата друг проблем ще са наводненията, тъй като планинските снегове ще се топят по-бързо и рано през пролетта.

Високите температури на въздуха означават и по-слаба земеделска реколта, като най-уязвими ще са пролетните кул-

тури. Силно засегнати ще са изголистните гори, изкуствено засадени в по-ниските части на страната. Голяма е заплахата за боровете и смърчовете в Южна България и по Черноморието.

Тъй като 61% от горите в страната ни се намират на надморска височина под 800 метра, вероятно по-голямата част от тях ще бъдат засегнати, прогнозира още ст.н.с. Александров. Ръстът на температурите, засушаването и загиването на растителни видове влизат в затворен цикъл, в който всеки фактор засилва останалите. Затова има вероятност да се засегнат цели екосистеми, да изчезнат много видове, които няма да могат да се пригледят към новите условия. Някои от по-песимистичните сценарии предвиждат изчезване на до 60% от растенията и животните, обитаващи планините.

Промяната в климата означава и по-чести явления, които метеоролозите наричат „екстремни“. Става дума за интензивни бури и урагани ветрове, проливни гъждове, наводнения, продължителни суши, горски пожари, както и нехарактерни за нашите географски ширини природни бедствия и температурни аномалии. „Факт е, че в последните няколко години станаме свидетели на много повече екстремни явления“, отчита ст.н.с. Александров. Той е категоричен, че тенденцията ще продължава.

Всичко това е причинено от нас и ние сме тези, които трябва да поемат отговорността за последствията и да се борят с тях, категоричен е специалистът. Някои от сценариите на учените са много песимистични, но именно чрез тях може да предвидим какво ни очаква, ако веднага не вземем мерки.

© Circle